МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти
Управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК
матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції

Кам'янець-Подільський
2021

УДК 373.2+373.3](082)

Рецензенти:

Лабунець В. М., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету;
Миронова С. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти;
Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор, заступник декана педагогічного факультету з наукової роботи та інформатизації навчального процесу.

Відповідальний секретар:

Демчик К. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач

Редакційна колегія:

Бабюк Т. Й., кандидат педагогічних наук, доцент;
Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор;
Галаманжук Л.Л., доктор педагогічних наук, професор;
Демчик К. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач;
Каньоса Н. Г., кандидат психологічних наук, доцент.
Пукас І. Л., кандидат педагогічних наук, старший викладач.

Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2021. 322 с.

ISBN 978-966-8063-75-6

У збірнику вміщено матеріали, які стали результатом науково-дослідної та пошукової діяльності науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів, докторантів, вихователів закладів дошкільної освіти, учителів закладів загальної середньої освіти спеціалізованих навчальних закладів. Автори статей досліджують: проблеми наступності в підготовці старших дошкільників до навчання в умовах Нової української школи; реалізації принципу наступності дошкільної та початкової освіти в практиці роботи закладів освіти; дидактико-методичного аспекту впровадження компетентнісного підходу в початковій та дошкільній освіті; професійної підготовки фахівців дошкільної та початкової галузей в контексті ідей Нової української школи; психологічних аспектів наступності у процесі навчання дошкільників та молодших школярів; організаційно-педагогічних умов забезпечення наступності в навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; наступності між дошкільною і початковою ланками освіти в умовах інклюзії.

ISBN 978-966-8063-75-6 УДК 373.2+373.3](082)

Рекомендовано до друку вченою радою
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
Протокол № 4 від 25 березня 2021 року

© Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021

Боднарчук В. С.
Наступність в підготовці старших дошкільників до навчання в умовах Нової української школи 39

Борисова Т. В.
Формування музично-артистичних умінь і навичок молодших школярів на уроках мистецтва 41

Боршуляк Т. М.
Розвиваємо креативність і фантазію з «rory's story cubes» 45

Бура А. В.
Розвиток потягу до дослідництва у дошкільників й учнів початкової школи в теорії та на практиці 49

Васильєва Г. І.
Аналіз передумов підготовки та перепідготовки працівників освіти до роботи в умовах інклюзивного навчання 53

Ватаманюк Г. П.
Ідеї формування морально-вихованої особистості у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського 56

Вергелес К. М.
Психологічний супровід як умова принципу наступності дошкільної та початкової освіти 60

Воронецька О. В., Романюк Л. В.
Світ повний можливостей в STREAM-лабораторії 63

Врочинська Л. І.
Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти як умова виховання гуманної поведінки старших дошкільників і молодших школярів 68

Ганущак О. І.
Формування екологічної компетентності дошкільника 71

УДК 376:159.922.761

Васильєва Г. І.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
(Київ, Україна)
Районний науково-методичний центр управління освіти
Дніпровської районної в м. Києві державної адміністрації,
(Київ, Україна)

АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

У сучасних умовах інклюзія в Україні розглядається в якості однієї з стратегічних завдань розвитку системи освіти. Це обумовлено рядом передумов, в числі яких соціально-педагогічні, законодавчо-нормативні, теоретичні та практико-орієнтовані. Продиктовані необхідністю включення дітей з обмеженими можливостями здоров'я в освітнє соціокультурне середовище закладів загальної середньої освіти соціально-освітні передумови включають: зміну цільових установок в сфері освіти від «знаннєвих» до компетентностних ідей гуманізації суспільства і освіти, реалізація принципу рівних можливостей в освіті для всіх, перехід від «медичної» моделі розуміння інклюзії до «соціальної», включення батьків в освітній процес як його активних суб'єктів.

Однією з основних нормативних передумов є набрання чинності закону України «Про освіту», де вперше введені такі поняття, як «особа з особливими освітніми потребами», «інклюзивне навчання», «інклюзивне освітнє середовище» та ін.

У ряді правових документів регламентується діяльність із забезпечення доступності якісної освіти для всіх учнів незалежно від їх психофізичних особливостей. У тому ж законі України «Про освіту», зокрема, статті 19 («Освіта осіб з особливими потребами»), та 20 («Інклюзивне навчання»), зазначено «особам з особливими освітніми потребами освіта надається нарівні з іншими особами, у тому числі шляхом створення належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби таких осіб, визначені в індивідуальній програмі розвитку. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості» [2].

У Постановах Кабміну про внесення змін щодо організації інклюзивного навчання зазначено, що «освітні та соціальні потреби дітей із складними порушеннями розвитку під час їх перебування в загальноосвітньому навчальному закладі задовольняються соціальними працівниками, батьками або особами, уповноваженими ними» [3; 4].

Ухвалені документи спрямовані на зміну системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні на систему, яка забезпечує догляд і виховання дитини в сімейному або наближеному до сімейного середовищі.

Відповідно до найкращого світового досвіду органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток медичних, освітніх, реабілітаційних та соціальних послуг для осіб з особливими потребами. Психолого-педагогічний супровід здійснюють інклюзивно-ресурсні центри. В багатьох ЗВО розпочата підготовка і перепідготовка працівників освіти до роботи в умовах інклюзивної освіти, розвитку їх методичної компетентності.

У рамках Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 – 2026 роки та Плану заходів її реалізації, одним з завдань є розробити навчальні програми для підготовки та перепідготовки фахівців, зокрема тих, які працюють з учнями з особливими потребами; розробити критерії моніторингу процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей [8].

Корекційно-розвиткові послуги (допомога) – це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення [3].

В останні роки з даної проблеми проведено ряд дисертаційних досліджень вченими Н. Бахмат [7], Ж. Верьовкіною [5], В. Любарець [5], О. Матвієнко [6], С. Миронова [7] висвітлювали особливості підготовки працівників освіти інклюзивної освітньої діяльності у ЗЗСО, доводили вплив правильно організованого інклюзивної освітньої середовища на соціалізацію дітей з ООП.

Аналіз змінених вимог, що пред'являються до професійної компетентності сучасних працівників освіти, дозволив виявити ряд наявних протиріч:

– на соціально-педагогічному рівні: між соціальним замовленням на впровадження і реалізацію інклюзивної освіти у вітчизняній педагогічній практиці і нестачею кваліфікованих педагогічних кадрів для здійснення інклюзії;

– на науково-теоретичному рівні: між затребуваністю в підготовці педагогів масових шкіл і дитячих садів до інклюзії та недостатнім науковим обґрунтуванням змісту і технології такої підготовки;

– на практико-методичному рівні: між необхідністю реалізації інклюзивної практики і підготовки працівників освіти до цього процесу і

відсутністю програмно-методичних матеріалів, що забезпечують розвиток професійної компетентності працівників освіти в області інклюзії.

Список використаних джерел

1. Державний освітній стандарт початкової школи НУШ для учнів з ООП. URL : https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti

2. Закон України «Про освіту» (2017 р.). URL : https://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html

3. Закон України від 05.06.2014 № 1324-VII «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання». URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18

4. Закон України від 23.05.2017 № 2053-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг». URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2053-19

5. Любарець В.В., Васильєва Г.І., Верьовкіна Ж.Л. Диференційований підхід в інклюзивній освіті // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : зб. наук. праць / за ред. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої. Київ : Наша друкарня, 2017. Вип. 13. С. 150–156.

6. Matviienko, O. (2020). Psychological features of preschooler as a subject of educational activity // Research and Innovation: Collection of scientific articles. Yunona Publishing, New York, USA, 2020. p. 185–190.

7. Миронова С., Бахмат Н. Особливості монологічного мовлення молодших школярів із інтелектуальними порушеннями. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А.С. Макаренка ; [редкол.: А.А. Сбруєва, М.А. Бойченко, О.А. Біда та ін.]. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2020. № 5–6 (99–100). С. 3–11.

8. Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки. URL : http://vin.gov.ua/bilshe/deinstytualizatsiia/563-natsionalna-stratehiia-reformuvannia-systemy-instytutsiinoho-dohliadu-ta-vykhovannia-ditei-na-2017-2026-roky/16295-natsionalna-stratehiya-reformuvannia-systemy-instytutsiinoho-dohliadu-ta-vykhovannia-ditei-na-20172026-roky